

Internet a Európske právo

1. Úvod

Európska únia sa neustále snaží o vytvorenie čoraz užších väzieb medzi štátmi a ľuďmi Európy. V jej úsilí a uskutočňovaní vízií zjednotenej Európy jej však nevídaným spôsobom pomáhajú aj informačné technológie, najmä internet. Kto by v čase Schumanovej deklarácie predpokladal, že prvé skutočné miesto bez hraníc vznikne mimo úrovne klasickej verejnej moci. Z obyčajného nástroja sa tak vyvinul osobitný kultúrny priestor, kyberpriestor, v ktorom spoločenské interakcie prebiehajú rýchlejšie, neviazanejšie (od hraníc) a tiež tak trochu odlišne. Práve túto osobitosť kyberpriestoru sa snaží vhodne reflektovať aj európske právo. Jeho úloha v tejto oblasti je pritom zásadná, no náročná. Na jednej strane, výzvy súvisiace s internetom je často efektívnejšie regulovať na Európskej ako na národnej úrovni, no na strane druhej, šírka problémov neumožňuje pripraviť jednu komplexnú úpravu, pretože internet odráža spoločenský život, ktorý nemožno jednoducho obsiahnuť. Práve preto predstavuje dnešná európska regulácia (v tejto oblasti) akúsi mozaiku rôznych právnych predpisov, ktoré selektívne, priamo alebo nepriamo, upravujú niektoré časti spoločenského života na internete. Keďže dielov tejto “predpisovej” mozaiky existuje naozaj mnoho, čitateľovi ponúkame najprv prehľad tých základných, nasledovaný tromi v súčasnosti azda najviac diskutovanými oblasťami. Menovite sa budeme bližšie venovať voľnému pohybu tovarov a služieb poskytovaných prostredníctvom internetu, vplyvom internetu na aplikáciu medzinárodného práva súkromného a procesného, a napokon jeho väzbou na sústavu základných práv a slobôd v rámci európskeho práva. Z každej z oblastí potom prinášame prelomové rozhodnutia Súdneho dvora EÚ.

Kľúčovým predpisom v priesečníku európskeho práva a internetu je **smernica o elektronickom obchode**¹. Jej cieľom je z kyberpriestoru vytvoriť skutočnú oblasť bez vnútorných hraníc pre služby informačnej spoločnosti. Upravuje však len najzásadnejšie otázky elektronického obchodu ako je voľné poskytovanie služieb informačnej spoločnosti (čl. 3 a nasl.), princíp nediskriminácie elektronickej formy zmlúv (čl. 9), či vylúčenie zodpovednosti niektorých poskytovateľov (čl. 12 až čl. 15). Tento výber sa síce môže zdať na prvý pohľad nesystémový, no v skutočnosti predstavuje logický základný rámec pre elektronický obchod v EÚ. Osobitne to možno zdôrazniť pri inštitúte vylúčenia zodpovednosti poskytovateľov sprostredkovateľských služieb informačnej spoločnosti, ktorý sa snaží predísť deformáciám vnútorného trhu spôsobených odlišným zaťažením subjektov zodpovednosťou za škodu, a to tak, že stanovuje spoločné hranice, kedy poskytovatelia v národnom práve za konanie tretích osôb nezodpovedajú. Ide teda o opačné riešenie, kedy sa namiesto zjednotenia momentu vzniku zodpovednosti (kedy zodpovednosť vzniká), vytvára len spoločný rámec určujúci kedy zodpovednosť nevznikne. Ak sa teda subjekt svojou činnosťou a správaním nachádza mimo tohto rámca, jeho zodpovednosť (civilnú alebo trestnú) už má určiť vnútroštátne právo². Ďalšími významnými normami cezhraničného elektronického obchodu sú **smernica o ochrane spotrebiteľa vzhľadom na zmluvy na diaľku**³ a **smernica o poskytovaní finančných služieb spotrebiteľom na diaľku**⁴. Napriek tomu, že sa obidve smernice nevzťahujú len na

¹ Smernica 2000/31/ES Európskeho Parlamentu a Rady z 8. júna 2000 o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode (smernica o elektronickom obchode).

² Pozri HUSOVEC, M. Zodpovednosť poskytovateľa za obsah diskusných príspevkov . In *Revue pro právo a technologie*. 2011, č. 3, str. 40 – 42, ISSN 1804-5383

³ Smernica 97/7/ES Európskeho Parlamentu a Rady z 20. mája 1997 o ochrane spotrebiteľa vzhľadom na zmluvy na diaľku.

⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/65/ES z 23. septembra 2002 o poskytovaní finančných služieb spotrebiteľom na diaľku a o zmene a doplnení smernice Rady 90/619/EHS a smerníc 97/7/ES a 98/27/ES.

kontrahovanie cez internet, mnohé ustanovenia organicky dopĺňajú úpravu v smernici o elektronickom obchode. Keďže táto reguluje užšie vymedzenú oblasť, v prípade konfliktu ustanovení je nevyhnutné smernicu o elektronickom obchode považovať za *lex specialis*. Tento právny rámec najaktuálnejšie modifikuje **smernica o právach spotrebiteľov**⁵ z októbra 2011, ktorá mení a dopĺňa niekoľko spotrebiteľských smerníc a zároveň aj ruší a nahrádza samotnú smernicu o ochrane spotrebiteľa vzhľadom na zmluvy na diaľku. Na budúcu podobu skutočného (nie len spotrebiteľského) vnútorného trhu môže mať ešte výrazný vplyv **nariadenie o spoločnom európskom kúpnom práve**⁶, ktoré je zatiaľ len v legislatívnom procese. Na jeho základe sa v právnom poriadku všetkých členských štátov plánuje vytvoriť nový systém zmluvného práva pre zmluvy, ktoré patria do rozsahu jeho pôsobnosti – tzv. spoločné európske kúpne právo. Tento zmluvný systém bude existovať popri už existujúcom vnútroštátnom zmluvnom práve. Uplatňovať sa bude len na základe dohody strán.

Medzi najšpecifickejšie predpisy týkajúce sa internetu patrí skupina **nariadení** regulujúcich **doménu .eu**⁷. Jej prostredníctvom mal vnútorný trh EÚ od roku 2005 získať vyššiu viditeľnosť smerom navonok. Táto päťica nariadení upravuje okrem technického spôsobu fungovania registrácie domén aj osobitný systém alternatívneho riešenia sporov vzniknutých zo špekulatívnej registrácie alebo zneužitia registrácie (čl. 20 a nasl. nariadenia 874/2004), pričom nariadenie prípady uvedených registrácií aj samo vymedzuje (čl. 21). Tento spôsob riešenia sporov je však obmedzený iba na tie doménové spory, ktoré sa kvalifikujú ako jedna z uvedených registrácií. Rozhodovanie týchto sporov je zverené Rozhodcovskému súdu pri Hospodárskej Komore ČR a Agrárnej Komore ČR, pričom doménový spor o doménu “.eu” možno viesť aj na vnútroštátnom súde (čl. 22(2) a (13)). Možnosť polozenia prejudiciálnej otázky v tomto konaní podľa článku 267 ZFEU nebola Súdny dvorom dodnes zodpovedaná⁸, no vzhľadom na doterajšiu doktrínu, postavenie a atribúty tohto rozhodcovského súdu,⁹ sme názoru, že ju je možné položiť.

Napokon, s internetom úzko súvisí aj európska regulácia **elektronických komunikácií**, ktorá sa okrem iného zaoberá technickou infraštruktúrou poskytovania pripojenia. Internet vo svojich širších súvislostiach presahuje aj do oblastí ako je hospodárska súťaž, e-government, vrátane elektronického verejného obstarávania, elektronického podpisu a opakovaného použitia informácií verejného sektora, až po ochranu duševného vlastníctva. V rámci internetového akčného plánu Európskej komisie, tzv. Digitálnej Agendy pre Európu¹⁰, digitálny vnútorný trh tematicky spája ešte oveľa širšie spektrum politických cieľov. Problémy európskej regulácie súvisiacej s internetom sa preto ani nedajú presne načrtnúť a zosumarizovať. Možno ich však vystihnúť poukázaním na jej najzaujímavejšie príklady.

2. Voľný pohyb a internet

Z hľadiska voľného pohybu a internetu existujú dva základné spôsoby posudzovania súladnosti so základnými slobodami vnútorného trhu. Prvý osobitný spôsob upravuje už spomínaná smernica o

⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/83/EÚ z 25. októbra 2011 o právach spotrebiteľov, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 93/13/EHS a smernica Európskeho parlamentu a Rady 1999/44/ES a ktorou sa zrušuje smernica Rady 85/577/EHS a smernica Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES

⁶ Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o spoločnom európskom kúpnom práve .

⁷ Nariadenie č. 733/2002, nariadenie č. 874/2004, nariadenie č. 1654/2005, nariadenie č. 1255/2007 a nariadenie č. 560/2009.

⁸ Otázka bola už raz nastolená v prípade *Reisebüro Böhler* C-126/07.

⁹ Pozri prípad *Vaassen Göbbels* C-61/65 a BROBERG, M., FENGER, N., Preliminary references to the European Court of Justice. Oxford: Oxford University Press, 2010. str. 80.

¹⁰ Pozri http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/index_en.htm

elektronickom obchode, druhý je všeobecný a upravuje ho samotné primárne právo.

a) smernica o elektronickom obchode

Smernica o elektronickom obchode operuje s tzv. princípom krajiny pôvodu (čl. 3 ods. 1 a 2), ktorý znamená, že ak členský štát zabezpečí, aby služby informačnej spoločnosti poskytované poskytovateľom služieb, ktorý má sídlo na jeho území, boli v súlade s jeho vnútroštátnymi ustanoveniami, ktoré spadajú do koordinovanej oblasti, iné členské štáty, v ktorých tento poskytovateľ poskytuje služby, nemôžu z dôvodov spadajúcich do koordinovanej oblasti obmedziť slobodu poskytovania služieb informačnej spoločnosti z iného členského štátu. Princíp krajiny pôvodu teda bráni tomu, aby poskytovateľ služby informačnej spoločnosti podliehal v hostiteľskom členskom štáte prísnejším požiadavkám v rámci koordinovanej oblasti než sú tie, ktoré stanovuje hmotné právo platné v členskom štáte, v ktorom je uvedený poskytovateľ usadený. Koordinovaná oblasť je vymedzená veľmi všeobecne v článku 2 písm. h) až ii) smernice o elektronickom obchode, pričom do jej rámca patrí napríklad aj otázka občianskoprávnej zodpovednosti. Bližšie sa princípom krajiny pôvodu zaoberáme v komentári k rozsudku v spojených veciach *eDate Advertising C-509/09* a *Olivier Martinez C-161/10*. Pôsobnosť princípu krajiny pôvodu je však obmedzená samotnou definíciou služby informačnej spoločnosti a koordinovanej oblasti, pôsobnosťou smernice (čl. 1 ods. 5) a napokon aj taxatívnymi dôvodmi, pre ktoré môže členský štát vylúčiť jeho aplikáciu (čl. 3 ods. 4). Príkladom neaplikovania princípu krajiny pôvodu z dôvodu definície služby informačnej spoločnosti je internetový predaj tovaru, kde samotný online predaj tovaru spadá do pôsobnosti smernice o elektronickom obchode, no jeho "off-line" dodaj už nie (prípád *Ker-Optika*, bod 23 a nasl.). Princíp krajiny pôvodu sa taktiež nevzťahuje na prevádzkovanie hazardných hier cez internet, pretože táto oblasť je explicitne vylúčená z pôsobnosti smernice. Napokon je možné princíp krajiny pôvodu vylúčiť, ak budú splnené taxatívne podmienky uvedené v čl. 3 ods. 4 smernice, pričom ich uplatnenie si vyžaduje určitú procedúru. V prípade *Ker-Optika C-108/09* Súdny dvor EÚ neuznal zákaz predaja kontaktných šošoviek prostredníctvom internetu ako nástroj primeraný ochrane verejného zdravia. V prípadoch, kedy sa nebude aplikovať smernica o elektronickom obchode, sa musia obmedzenia voľného pohybu posúdiť z hľadiska primárneho práva, a síce z hľadiska ZFEÚ (prípád *Ker-Optika*, bod 41).

b) Zmluva o fungovaní Európskej únie

Druhým spôsobom je teda testovanie obmedzení voľného pohybu podľa ustanovení primárneho práva. Hoci u služieb poskytovaných výlučne online pôjde v zásade o preskúmavanie vnútroštátnych obmedzení z hľadiska voľného pohybu služieb, niekedy môže byť nevyhnutné vnútroštátne opatrenia preskúmať aj z pohľadu voľného pohybu tovarov¹¹. Typickým príkladom je predaj tovaru prostredníctvom internetu a jeho následné dodanie do miesta bydliska spotrebiteľa, ktoré sa podľa ustálenej judikatúry skúma len z hľadiska pravidiel v oblasti voľného pohybu tovaru, a teda z hľadiska článkov 34 ZFEÚ a 36 ZFEÚ. Ak by vnútroštátne opatrenie spadalo pod voľný pohyb tovaru aj pod voľný pohyb služieb, pričom jedna z uvedených zásad je celkom druhotná vo vzťahu k druhej a možno ju do nej zahrnúť, bude Súdny dvor takéto vnútroštátne opatrenie preskúmať len s ohľadom na jednu z týchto dvoch základných slobôd (*Schindler C-275/92*).

¹¹ Marginálne treba spomenúť aj slobodu usadiť sa. V prípade *Dickinger a Ömer C-347/09* v bode 34 súd uvádza, že "samotná skutočnosť, že poskytovateľ hazardných hier uvádzaných na trh na internete využíva materiálne prostriedky komunikácie poskytnuté treťou spoločnosťou (tzv. hosting, pozn. aut.) usadenou v hostiteľskom členskom štáte, sama osebe nie je takej povahy, aby preukázala, že tento poskytovateľ v tomto štáte disponuje stálou prevádzkarňou porovnateľnou s obchodným zastúpením, čo by spôsobilo, že sa uplatnia ustanovenia Zmluvy týkajúce sa slobody usadiť sa."

Z pohľadu **voľného pohybu služieb** je azda najčastejšie preskúmaným vnútroštátnym opatrením monopol na prevádzkovanie hazardných hier na internete, a teda zákaz poskytovania hazardných hier nelicencovanými poskytovateľmi z iného členského štátu. Takéto obmedzenie voľného poskytovania služieb však môže byť prípustné za podmienok uvedených v článkoch 51 a 52 ZFEU, alebo odôvodnené naliehavými dôvodmi všeobecného záujmu v súlade s judikatúrou Súdneho dvora. Zákazy v oblasti hazardných hier sa najčastejšie viažu na ochranu príjemcov dotknutých služieb a všeobecne spotrebiteľov, ako aj na ochranu verejného poriadku. Súdny dvor pritom takéto ciele považuje za naliehavé dôvody verejného záujmu, ktoré môžu odôvodňovať aj zásah do slobodného poskytovania služieb (*Dickinger a Ömer C-347/09*, bod 44). Otázke posudzovania vnútroštátnych úprav tohto druhu sa venuje veľmi bohatá judikatúra Súdneho dvora EU¹². Bližšie sa otázkou posudzovania cieľa a primeranosti právnej úpravy budeme zaoberať v komentári k rozsudku *Liga Portuguesa a Bwin C-42/07*.

Z pohľadu **voľného pohybu tovarov** Súdny dvor EU doteraz rozhodoval najmä o otázke súladu zákazu internetového predaja rôznych zdravotníckych pomôcok s primárnym právom. V prípade *Deutscher Apothekerverband C-322/01* uviedol, že na obmedzenia voľného pohybu tovarov sa možno odvolávať pri odôvodnení vnútroštátneho zákazu zásielkového predaja liekov, ktorých predaj je vyhradený výlučne lekárňam v dotknutom členskom štáte, pokiaľ sa týka liekov viazaných na lekársky predpis. A naopak, na obmedzenia voľného pohybu tovarov sa podľa Súdneho dvora nemožno odvolávať pri odôvodnení absolútneho zákazu zásielkového predaja liekov, ktoré v dotknutom členskom štáte nie sú viazané na lekársky predpis. V nedávnom prípade *Ker-Optika C-108/09* Súdny dvor potvrdil, že tejto základnej slobode odporuje taká vnútroštátna úprava, ktorá povoľuje uvádzanie kontaktných šošoviek na trh len v špecializovaných predajniach zdravotníckych pomôcok, a teda vylučuje ich predaj cez internet.

Pripomeňme, že do nesúladu s primárnym právom, hoci na podklade súťažného práva, sa môže dostať nielen právny predpis, ktorý zakazuje predaj prostredníctvom internetu, ale aj zmluvné ustanovenie, podľa ktorého sa predaj výrobkov musí uskutočniť vo fyzickom priestore za prítomnosti kvalifikovanej osoby, čo vylučuje internet ako metódu predaja (*Pierre Fabre Dermo-Cosmétique C-439/09*).

3. Internet a medzinárodné právo súkromné a procesné

Internet ako nástroj, ale aj ako kultúrne prostredie, v oveľa väčšej miere podnecuje k vytváraniu právnych vzťahov s medzinárodným prvkom. Jeho hlavnou osobitosťou je však to, že so sebou prináša mnoho situácií, ktoré nemajú svoj odraz v “off-line svete“, čo znemožňuje odrazenie sa od jednoduchej analogickej úvahy. Súdny dvor je nútený nachádzať nové riešenia, ktoré čo najviac prispievajú k spravodlivému riešeniu vecí. Tieto nové výzvy sa týkajú medzinárodného práva súkromného aj medzinárodného práva procesného. Súdny dvor EÚ je však v poslednom čase povolaný najmä k výkladu otázok medzinárodného práva procesného, presnejšie k výkladu právomoci podľa nariadenia Brusel I¹³.

Prvý dôležitý prípad v spojených veciach C-585/08 a C-144/09 *Pammer* sa týkal **určenia právomoci súdu**, ak bol **spotrebiteľský kontrakt** uzatvorený prostredníctvom alebo pomocou internetu, pričom spotrebiteľ a podnikateľ sú z iných členských štátov. Rozhodnutie pritom interpretuje obidve možnosti, a to prípad, kedy spotrebiteľ žaluje o nároky zo spotrebiteľskej

¹² Medzi doteraz judikované prípady patrí *Gambelli C-243/01*, *Mediakabel C-89/04*, *Liga Portuguesa a Bwin C-42/07*, *Sjöberg C-448/08*, *Ladbrookes Betting C-258/08* a *Dickinger a Ömer C-347/09*.

¹³ Nariadenie Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach.

zmluvy, aj prípad, kedy je spotrebiteľ sám žalovaný. Otázkou výkladu v predmetnom prípade bolo či sa v daných sporoch môže uplatniť výlučná právomoc vo veciach spotrebiteľských zmlúv podľa článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia Brusel I., ktorý vyžaduje, aby ekonomická činnosť podnikateľa bola aspoň „akýmkoľvek spôsobom smerovaná“ do členského štátu bydliska spotrebiteľa. Základom posúdenia boli kritériá, podľa ktorých možno podnikateľa prezentujúceho svoje činnosti na vlastnej internetovej stránke považovať za podnikateľa „smerujúceho“ svoju činnosť do členského štátu, na ktorého území má spotrebiteľ bydlisko. A teda aj to, či k naplneniu tejto hypotézy postačuje iba samotná dostupnosť webstránky v štáte spotrebiteľa. Toto rozhodnutie mohlo mať teda veľmi negatívny dopad na dnešnú podobu internetu, pretože priveľmi “spotrebiteľsky priateľský” test “smerovania činnosti” by mohol spôsobiť jeho fragmentáciu, keďže podnikatelia by mohli zo strachu znepriístupňovať svoje webstránky pre iné jurisdikcie. Súdny dvor EÚ sa však nevybral touto cestou a vyslovil, že v každom jednotlivom prípade je nevyhnuté posúdiť, či v čase pred uzavretím zmluvy existovali okolnosti preukazujúce, že podnikateľ zamýšľal obchodovať so spotrebiteľmi na území bydliska spotrebiteľa v tom zmysle, že bol pripravený s nimi uzatvárať zmluvy (*Pammer*, bod 76). Súdny dvor následne poskytol demonštratívny výpočet skutočností, z ktorých možno usúdiť, že činnosť podnikateľa je smerovaná do členského štátu bydliska spotrebiteľa. Medzi inými sa tam ocitol aj jeden z charakteristických znakov internetovej infraštruktúry, a to podnikateľovo používanie doménového mena prvej úrovne (ako napr. “.sk”).

Druhým prípadom, ktorý prinášame aj s bližším komentárom v ďalšej časti, je spor týkajúci sa **určenia právomoci** podľa nariadenia Brusel I. **pre prípady deliktov** spáchaných prostredníctvom internetu v oblasti osobnostných práv. Konkrétne ide o spor v spojených veciach C-509/09 a C-161/10 *eDate Advertising*, v ktorom sa Súdny dvor EU zaoberal výkladom slovného spojenia „miesto, kde došlo alebo by mohlo dôjsť ku skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody“ nevyhnutného pre založenie alternatívnej právomoci vo veciach nárokov na náhradu škody z iného ako zmluvného vzťahu (článok 5 ods. 3 Brusel I.). Pri posudzovaní tejto zásadnej otázky Súdny dvor výslovne priznáva, že aplikácia staršej “neinternetovej doktríny” by nebola dostatočne užitočná (*eDate Advertising*, bod 44), a preto prináša nové prispôbené riešenie, ktoré považuje za spravodlivé.

S medzinárodným právom súkromným a procesným súvisí aj už spomínaný **princíp krajiny pôvodu** zakotvený v smernici o elektronickom obchode. Hoci toto ustanovenie nepredstavuje osobitné kolízne pravidlo (*eDate Advertising*, bod 63), môže mať priamy dopad na riešenie hmotnoprávnej situácie s cudzím prvkom.

4. Internet a základné práva a slobody

Internet sa prirodzene môže dotýkať všetkých základných práv a slobôd. Medzi najdôležitejšie však patrí právo na rešpektovanie súkromného života, právo na ochranu osobných údajov, sloboda prejavu a právo prijímať a rozširovať informácie.

a) rešpektovanie súkromného života a ochrana osobných údajov

V rámci európskeho práva existuje niekoľko právnych aktov, ktoré sa zaoberajú otázkou rešpektovania súkromného života a ochranou osobných údajov na internete. Okrem primárneho práva (čl. 7 a 8 Charty základných práv EÚ), ide o ustanovenia sekundárneho práva, akými sú smernica o ochrane osobných údajov, smernica o súkromí a elektronických komunikáciách,¹⁴ či

¹⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 95/46/EHS z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/58/ES z 12. júla 2002 týkajúca sa spracovávania osobných údajov a ochrany súkromia v sektore elektronických komunikácií.

ochrana pred nevyžiadanou poštou upravená aj v smernici o elektronickom obchode. Obidve slobody výrazne limitujú možnosť fyzických a právnických osôb zverejňovať, zbierať a spracúvať osobné údaje a do istej miery teda obmedzujú aj slobodu prejavu subjektov. Z tohto pohľadu je osobitne zaujímavý prípad *Lindqvist* C-101/01, v ktorom sa prvýkrát riešil problém, či publikovanie osobných údajov na webstránke možno považovať aj za ich prenos do všetkých tretích krajín, kde existujú potrebné technické prostriedky na prístup na internet. V takomto prípade by sa totiž na každé takéto zverejnenie osobných údajov aplikoval osobitný prísnejší režim ochrany, ktorý by mohol výrazne obmedziť slobodu rozširovania informácií na internete. Uvedomujúc si tento negatívny dopad, Súdny dvor EÚ judikoval, že vloženie osobných údajov na internetovú stránku uloženú u poskytovateľa hostingu usadeného v tom istom alebo v inom členskom štáte, a ich následné sprístupnenie každému kto sa pripojí na internet, nepredstavuje samo osebe „prenos údajov do tretej krajiny“ (*Lindqvist*, bod 71). Nepodlieha teda ani osobitnému režimu. Na druhej strane v inom prípade prijal Súdny dvor viac prísnejší prístup, keď za osobný údaj označil aj tzv. IP adresu, ktorá jeho legálnu definíciu nenapĺňa vždy (*Scarlet Extended* C-70/10, bod 51). S jej režimom ako osobného údaje súvisí aj séria ďalších rozhodnutí zaoberajúcich sa otázkou jej sprístupnenia v občianskom súdnom konaní, ktorého predmetom bolo uplatňovanie nárokov z deliktu v oblasti práv duševného vlastníctva (*Promusicae* C-275/06, *Tele 2* C-557/07 a prebiehajúci spor *Bonnier Audio* C-461/10).

b) sloboda prejavu a právo na informácie

Internet už priamo zo svojej definície podporuje právo subjektov prijímať a rozširovať informácie a myšlienky bez ohľadu na hranice (čl. 11 Charty). Niet preto divu, že legislatívne, ale aj iné pokusy sa častokrát dostávajú s týmito slobodami do konfliktu. Prelomovým v tomto smere je najmä rozhodnutie vo veci *Scarlet Extended* C-70/10, ktoré prinášame aj s podrobnejším komentárom. Základom sporu bola otázka, či kolektívny správca autorských práv môže ako spôsob výkonu negatívneho nároku žiadať od poskytovateľa pripojenia na internet to, aby zaviedol určitý systém filtrovania svojej elektronickej komunikácie s cieľom zabrániť tak výmene súborov porušujúcich autorské práva. Súdny dvor v predmetnom prípade odmietol takýto súdny príkaz, medzi iným, s poukazom aj na to, že vo svojich účinkoch by tento mohol porušovať aj právo na ochranu osobných údajov, ako aj ich slobodu prijímať a rozširovať informácie, ktoré sú chránené v článkoch 8 a 11 Charty (*Scarlet Extended*, bod 50). Očakávané rozhodnutie vo veci *Sabam* C-360/10 však môže vo vzťahu k filtračnej technológii internetovej komunikácie priniesť aj iný výsledok.

5. Zhrnutie

Internet teda priniesol do európskeho práva a jeho súdnej doktríny rôzne vplyvy. Na jednej strane sa niekoľkokrát stal podnetom k prijatiu novej úpravy či prispôsobenia starých prístupov novým podmienkam (napr. regulácia online-gamblingu a právomoc podľa *eDate Advertising*), na druhej strane sa ním vynútené závery niekedy aj takpovediac preklopili do „sveta off-line“, ktorý ho potom zužitkoval v inej podobe (napr. problém inzercie na kľúčové slová v internetových vyhľadávačoch v známkovom práve¹⁵). To, že ochrannú ruku nad dnešnou podobou internetu drží aj samotný Súdny dvor sme sa mohli presvedčiť už celkovo trikrát. V prípadoch *Lindqvist*, *Pammer* a *Scarlet Extended* totiž mohol svojim nevhodným výkladom veľmi negatívne ovplyvniť dnešnú podobu internetu. Nateraz sa tak však nestalo, skôr naopak, kyberpriestoru bol v mnohých aspektoch umožnený jeho osobitný život.

¹⁵ Pozri dopad judikatúry z prípadov *Google France* C-236/08, *Interflora* C-323/09, *BergSpechte* C-278/08, *Portakabin* C-558/08, *L'Oréal v. eBay* C-324/09, *Eis.de* C-91/09 na známkové právo, *Viac napr. HUSOVEC*, M. Komentár k inzercii na kľúčové slová. In *Duševné vlastníctvo* č.1/2011, s. 51-55.